

Door lockdown geen verkiezing, maar drie sociaal werkers van het jaar

Ambassadeurs van het vak

Op 20 mei werden tijdens een online event alle drie de genomineerden voor de Sociaal Werker van het Jaar 2020 uitverkozen. Simone Duin, Marloes Olde Hampsink en Marcel van Eck vertegenwoordigen verschillende sectoren en zijn voor een jaar ambassadeur van het vak.

Door **Marian Kremers**

Marloes Olde Hampsink: 'Wonen is de basis in het leven'

Marloes Olde Hampsink is een van de drie sociaal werkers van het jaar 2020. Ze is 51 jaar en is twintig jaar geleden gaan werken bij Stichting Maatschappelijke Dienstverlening in Enschede. Na haar opleiding maatschappelijk werk, afgestudeerd in 1994, heeft ze veel vrijwilligerswerk gedaan. Bij sollicitaties in die tijd hoorde ze wel eens dat ze nummer 385 was. Via invalbaantjes is ze in de jeugdhulpverlening gerold. Vanaf 2000 heeft ze veel werkervaring opgedaan in het werken met multiprobleemgezinnen. 'Iets wat toen heel nieuw was. Als casemanager leerde je breder te kijken en problematiek integraal aan te pakken. Voordat je aan opvoe-

dingsproblemen gaat werken is het belangrijk dat er geen grote geldzorgen zijn of verslavingen. Er werd samengewerkt met de wijkagent, de thuiszorg, het consultatiebureau, de woningbouwvereniging en de gemeente. In Enschede werden toen de wijkzorgteams opgezet, de voorloper van de huidige wijkteams.' Marloes is sinds 8 jaar wijkcoach met expertise in de dak- en thuislozenopvang. Ze heeft destijds veel te maken gehad met huisvestingsvragen via spreekuren bij de inloop van de maatschappelijke opvang. 'Je leert te kijken naar wie allemaal betrokken is bij zo'n problematische situatie. Ik krijg graag de ruimte die ik in die situatie nodig acht. Ik doe ook een beetje bemoeizorg en probeer zo veel mogelijk verbindend te werken. Ik houd van korte lijnen om tot goede samenwerking te komen. Ik kijk niet alleen naar de persoon, maar

Foto: Lars Smook, larsfotografie.nl

ook naar zijn omgeving. Het huisvesten van een man met een drugsverslaving maakt dat hij meer stabiliteit ervaart. Middels een bewindvoering of een rekening bij de stadsbank is de huurbetaling gegarandeerd en heeft hij elke week zijn leefgeld. Dit kan voorkomen dat hij zijn ex en kinderen lastigvalt, waarmee herhaaldelijk relationeel geweld wordt gestopt.'

'Wonen is de basis voor een stabiel leven', vindt ze. 'Onderdak en geld om te leven zijn de basisbehoeften van mensen. Als dat in orde is dan gaan mensen weer vooruitkijken in plaats van te leven bij de dag. Sociaal werk heeft daarbij een vangnetfunctie. We moeten daarom ook preventief werken om later niet terug te moeten vallen op dure zorg. Ik zit vol met ideeën over preventieve acties. Ik weet echter niet waar ik de tijd vandaan moet halen om die ook uit te voeren. Ik kan soms wel eens te snel zijn en twee passen vooruitlopen op collega's om mijn doelgroep beter te kunnen ondersteunen. Maar ik leg ook uit waarom ik dat doe. Ik houd van doen wat nodig is. Dit is wat ik normaal vind, dit is wat ik doe en wat ik ben!'

Haar collega heeft haar voorgedragen voor de prijs vanwege haar inzet. 'Marloes heeft de preventieve kracht van het sociaal werk zichtbaar gemaakt door projecten in een sociaal pension. Binnen WoonStAP werkt ze samen met vier corporaties om mensen met een problematisch woonverleden weer te huisvesten. Ze is de "wijkcoach van de daklozen", kent alle ins en outs van de maatschappelijke opvang, de inloop, de kamerzoekers, en ze weet precies bij wie ze moet zijn om iets te regelen. Alles wordt, niets is. Dat is haar

drijfveer. Marloes werkt hard in de opvang, ze bedenkt steeds andere projecten en is altijd bezig met verbetering', vindt de collega. 'Ja, ik ben altijd positief, ik zet door, ik geloof erin dat mensen vooruit willen komen, je moet mensen weer perspectief bieden', reageert Marloes.

In 2020 gaat Marloes als ambassadeur uitdragen dat sociaal werk zichtbaar moet worden. 'Corona maakt de eerstelijnszorg zichtbaar. Kijk wat de voedselbank doet en de maatschappelijke opvang. Mensen hebben geen idee hoeveel mensen er nu dakloos zijn en gebaat zijn bij huisvesting, de financiën op orde hebben en een school voor de kinderen.' Bij daklozen denken we vaak aan Swiebertjes, meent ze. 'Daar hebben we wat te romantische ideeën over. Niemand kiest er echt voor om op straat te leven. Maar er zijn nu ook veel nieuwe daklozen, dakloos geworden door relatieproblemen. Moeder en kinderen worden uit huis gezet door vader. Of ze zijn dakloos geworden door financiële problemen. We zien nu een grote armoedeval door de coronacrisis. Juist nu moeten deze mensen ondersteund worden door de wijkteams. Financieel advies én coaching bij het maken van keuzes, bij acceptatie en het zoeken naar alternatieven in een vroeg stadium is heel belangrijk.' Dit voorkomt, aldus Marloes, dat er nog meer "stropdas daklozen" in de maatschappelijke opvang terecht gaan komen. 'Waar ik nog steeds tegenaan loop zijn die onnodige regels. Er zijn te veel labels nodig om zorg in te zetten. Daar wil ik creatief mee omgaan om grote problemen te voorkomen!'

Simone Duin: 'Sociaal werkers zijn echte middenvelders'

Simone Duin is ook sociaal werker van het jaar 2020. Ze is 31 jaar, woont in Den Haag. Ze is geboren in Schagen en haar beide ouders beoefenden een sociaal beroep. Dat was zo inspirerend dat ze koos voor de opleiding sociaal cultureel werk in Alkmaar. Vervolgens studeerde ze op de hbo in Leiden af met een bachelor sociaal werk. In 2011 was ze klaar. Ze had wat nulurencontract-baantjes onder andere als jongerenwerker en haalde zo de gemiste ervaring met gespreksvoering in. Ze startte als jongerenwerker in maart 2012 bij MeerWaarde Welzijn in Haarlemmermeer.

Als sociaal werker jeugd is Simone het grootste deel van haar werkdag in de wijk te vinden. Zeker drie dagdelen per week is ze er, vanaf 14 uur tot einde werkdag. Dat einde is niet vooraf te bepalen. Dat ligt helemaal aan de jeugd die ze ontmoet en met welke vragen ze te maken krijgt. Haar aandacht gaat uit naar de jongeren tussen 12 en 23 jaar, de 12-plus groep. Daar heeft ze de meeste affiniteit mee, met de thema's die voor hen belangrijk zijn. Ze weet precies waar ze die jongeren kan ontmoeten, waar ze hangen op straat, school of de sportvereniging. Ze bouwt zelf die contacten op, gaat in op de vragen die jongeren hebben en bouwt zo aan een vertrouwensrelatie. De jeugdwerkers van MeerWaarde zijn te herkennen aan blauwe bedrijfskleding. Ze rijden op witte fietsen met een MeerWaarde logo en dragen bijvoorbeeld een blauw t-shirt of een

blauwe hoodie. Behalve dit contact op straat komen er ook meldingen binnen bij het team, door buurtbewoners of via de gemeente. Wekelijks zijn er inloopsprekuren. De jeugdwerker zet ook vaak andere hulp in wanneer extra inzet voor een gezin nodig is, wanneer blowen of gamen een probleem vormt, of dat psychologische hulp vereist is. Simone: 'Er kan van alles in het leven van een jongere gebeuren waarvoor tijdig hulp nodig is. Als jongerenwerker kan ik deze hulp voortijdig bieden om te voorkomen dat de zaak gaat escaleren. Het lijkt zo gewoon, ons werk, maar we zijn te bescheiden. Je kunt voor jongeren heel betekenisvol zijn.'

De sociaal werker jeugd is onderdeel van een gebiedsteam van ongeveer tien personen met allerlei specialismen. Simone vindt dat elke speler in het netwerk van een jongere van belang is. 'In sporttermen vertaald vind ik dat de sociaal werker de middenvelder is, die zorgt dat iemand kan scoren.' Haar manager heeft Simone voorgedragen voor deze prijs. Vanwege haar kijk op het vak en haar enthousiasme. 'Ik geef mede betekenis aan het leven van iemand. Daarvoor werk ik graag samen met andere collega's.' Als initiatiefnemer van een Innovatie en Kennis LAB kan ze kennis over landelijke thema's overdragen aan lokale professionals.

Komend jaar gaat Simone focussen op deze samenwerking en het delen van haar kennis over jongeren. 'In deze coronatijd is een van de prioriteiten het mentale welzijn van jongeren. Ze worden gezien als bedreigend, ze letten niet op en houden geen afstand. Dat is wat je ziet, maar benoem de andere kant eens. Ontmoetingen laten zien dat jongeren zich veel zorgen

kunnen maken om hun ouders en grootouders. Dat ze hun school willen afmaken en hun diploma willen halen. En dromen over een goede toekomst. Met maatschappelijk betrokken ondernemers moeten we samenwerken; die helpen jongeren op weg. We moeten met het onderwijs samenwerken. Kortom, ieder mens moet gehoord worden, vind ik.'

Marcel van Eck: 'Ik wil bijdragen aan verdere professionalisering'

Marcel van Eck is de derde sociaal werker van het jaar 2020. Hij is 47 jaar oud en woont in Huizen. Op 22-jarige leeftijd ging hij werken als zorgcoördinator in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking bij Sherpa in Baarn. Hij specialiseerde zich in het ondersteunen van mensen met moeilijk verstaanbaar gedrag en autisme. Hij had inmiddels de SPH-opleiding gedaan en maakte de overstap naar MEE, locatie Hilversum. Als consulent had hij daar een generalistische functie en kreeg met diverse hulpvragen te maken. Van jonge en oudere mensen met een beperking, met multiprobleem gezinnen of cliënten met schulden. De nadruk lag op adviseren en ondersteunen. In die periode pakte hij opnieuw een studie op, de Masteropleiding Social Work in Amsterdam. Hij kreeg een andere functie en is nu coördinator bij het Netwerk Autisme Gooi en Vechtstreek, een samenwerkingsverband voor autisme en het SAMN; Samenwerkingsverband Autisme Midden Nederland. Al met al gaat het om een combinatie van consulentswerk en een beleidsfunctie. Sinds 2015 werkt Marcel bovendien bij Lokalis in Utrecht als gezinswerker bij de Buurtteams. 'Wij bieden basishulp aan gezinnen en jongeren. We ondersteunen gezinnen door hun zelfregie over de situatie te bevorderen en hun veerkracht te vergroten. Ik help ze om de juiste beslissingen te nemen. Zelf de regie te nemen. Laat mensen zélf kiezen, hoe simpel de vraagstelling soms is. Je moet als sociaal werker niet alles overnemen.'

Marcel vindt het sociaal werk cruciaal voor de samenleving. 'Er komt straks veel op ons af. De gevolgen van de coronacrisis, de armoede en schuldenproblematiek, zien we nu al zichtbaar worden. Het is complex en precies werk. We moeten ook ingewikkelde ethische afwegingen maken. Wanneer doe ik een zorgmelding? Wanneer neem ik contact op met Veilig Thuis? Wanneer neem ik toch weer zelf het initiatief om iemand actief te benaderen omdat die maar niet terugbelt? En wat zijn dan de gevolgen als je iets wel of niet doet?' Soms moet je juist wél iets overnemen van cliënten, aldus Marcel, 'omdat de vraag op dat moment voor hem of haar te complex is. Maar wanneer ga je als sociaal werker wel of niet ingrijpen?' De cliënten van de gezinswerker zijn niet alleen de multiprobleem gezinnen uit sociaal zwakkere wijken. 'Het gaat om opvoedings- en relatieproblemen en financiële problemen en die zie je ook bij hoogopgeleide, goed verdienende

mensen. De directeur van een verzekeringsmaatschappij of een architect bijvoorbeeld. Die zijn assertief en welbespraakt en dan heb je andere vaardigheden nodig. We moeten af van dat stereotype beeld van de cliënt.'

Marcel zoekt graag naar een extra uitdaging naast zijn caseload. Dat kan een studie zijn of een extra taak. Maar in het werk wil hij verbonden blijven met de praktijk. 'Anders gaat het te veel óver cliënten.' Hij is in contact gekomen met de Academische Werkplaats Sociaal Werk van Tranzo University. Hij deed daar onderzoek naar armoede en schulden. Nu is hij bezig met promotieonderzoek naar integrale hulp voor kwetsbare gezinnen. Hij volgt colleges bij de hogeschool Utrecht. 'Een collega van de Academische werkplaats in Tilburg heeft me voorgedragen voor deze prijs. Zij bewondert de brede blik van de sociaal werker en het feit dat ik goed verbinding weet te leggen tussen theorie en praktijk. Ook mijn manager van Lokalis Utrecht was geïnformeerd. Die was trots, net zoals ik zelf.'

'Als ambassadeur van het sociaal werk hoop ik dat ik bij kan dragen aan de verdere professionalisering van het vak. Dat ik de kans krijg om te investeren in de bacheloropleiding. Ik wil studenten graag inspireren. En verder wil ik de masteropleiding versterken. Die opleiding heeft veel kracht. Die richt zich op de professie van het vak, de beeldvorming en het onderscheidend werken. Ik denk dat sociaal werkers echt meer gebruik kunnen maken van elkaar en van de wetenschap. Het kan dus sterker!'